

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

**ГО «НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ
ПОЛІГРАФІСТІВ»**

*Героям України
присвячується*

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**23-Ї МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ І АСПІРАНТІВ
«ДРУКАРСТВО МОЛОДЕ»**

**КИЇВ
2023**

Організаційний комітет

Голова — Петро Киричок, д-р техн. наук, проф.,
директор НН ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського
Тетяна Киричок — д-р техн. наук, проф.,
зав. кафедри ТПВ, НН ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського
Володимир Олійник — канд. техн. наук, доц.,
НН ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського
Світлана Оляніна — д-р мистецтвознав., проф.,
зав. кафедри графіки НН ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського
Олександр Палюх — д-р техн. наук, проф.,
в. о. зав. кафедри репрографії НН ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського
Тетяна Роїк, — д-р техн. наук, проф.,
НН ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського
Ольга Тріщук — д-р наук із соц. ком., проф.,
зав. кафедри видавничої справи
і редагування НН ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського
Олег Білецький — начальник навчально-організаційного
управління, КПІ ім. Ігоря Сікорського
Георгій Васильєв — Голова Ради молодих вчених,
д-р техн. наук, доц., КПІ ім. Ігоря Сікорського
Світлана Гавенко — д-р техн. наук, проф.,
зав. кафедри, Українська академія друкарства
Іван Регей — д-р техн. наук, проф., зав. кафедри,
Українська академія друкарства
Жанна Дейнеко — канд. техн. наук, доц., зав. кафедри,
Харківський національний університет радіоелектроніки
Олександр Дуболазов — д-р фіз.-мат. наук, проф.,
Чернівецький національний університет
Леонід Козлов — д-р техн. наук, проф., зав. кафедри,
Вінницький національний технічний університет
Георгій Петріашвілі — д-р техн. наук, проф.,
директор Інституту Поліграфії Варшавської політехніки
Світлана Хаджинова — канд. техн. наук, доц.,
Centre of Papermaking and Printing, Lodz University of Technology

Секретаріат:

Оксана Зоренко — голова, канд. техн. наук, доц.
Василь Скиба — вчений секретар, канд. техн. наук, доц.
Яна Супрун, Катерина Данько

Навчально-науковий видавничо-поліграфічний інститут
КПІ ім. Ігоря Сікорського,
тел. 380 (44) 204-83-61, 204-84-23,
електронна адреса: druk.molode.vpi.kpi.ua@gmail.com
сайт: <http://dm-conf.vpi.kpi.ua/>

Видання здійснено за сприяння та спонсорської допомоги
Громадської організації «Науково-технічне об'єднання
поліграфістів»

Шановні молоді науковці!

Шановні колеги!

Повномасштабне вторгнення россії в Україну призвело до тяжких наслідків для науки та освіти в Україні. Щоденні людські втрати та руйнування інфраструктури, яких зазнають також і учасники освітнього процесу, вимагають постійно долати непрості виклики триваючої війни: вимушені перерви у навчанні, перехід на дистанційну або змішану форму навчання, повітряні тривоги та відключення електроенергії. Та, незважаючи на важкі виклики часу, наука є рушійною силою прогресу людства, а результати новітніх досліджень засвідчують суттєвий вплив на розвиток різних галузей промисловості: економічну, екологічну, соціальну та освітню сфери.

Нині у світі відбувається технологічна революція, пов'язана з переходом до цифрової економіки, розробкою та впровадженням інформаційних та цифрових технологій, які сприяють майбутньому розвитку промисловості, зокрема, і освітнього процесу та науки в цілому.

Високий рівень сучасних технічних засобів та інформаційних технологій дозволили багатьом молодим науковцям як в Україні, так і закордоном представити свої інноваційні теоретико-практичні розробки на 23-й міжнародній науково-технічній конференції студентів і аспірантів «Друкарство молоде» Навчально-наукового видавничо-поліграфічного інституту КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вражає різноманітність тематики тез доповідей, що містить як технічні напрями досліджень класичних технологій виготовлення друкованих видань, пакувань, захищеної поліграфічної продукції, спеціальних та цифрових методів друку, можливостей використання штучного інтелекту у друкарстві, так і унаочнення проблематики редагування видань, зокрема у контексті сучасної російської пропаганди; тенденції інтерактивних методів створення та графічного оформлення поліграфічної продукції.

Організаційний комітет вітає учасників конференції «Друкарство молоде», бажає міцного здоров'я та наснаги! Незламна Віра в Перемогу України над російським агресором спонукає до нових наукових звершень!

Щиро Ваш
Голова організаційного
комітету,
Петро Киричок

УДК 766.012.036:329.7

© **Єлизавета Заніздра**, студентка 2-го курсу, УАД, м. Львів, Україна, 2023 р.

Науковий керівник: М. К. Левицька, д-р іст. наук, канд. мистецтвознав., доц., УАД

РАДИКАЛЬНИЙ ДИЗАЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТЕСТНИХ РУХІВ ХХ–ХХІ СТ.

У статті проаналізовано появу радикального дизайну у стилі панк для обкладинок музичних альбомів авторства Джеймі Ріда. Започаткований стиль зумовив зміну тенденцій у графічному дизайні, демонструючи нову форму спротиву культурі споживацтва.

Ключові слова: *радикальний дизайн; соціальні чинники; візуальний образ; стиль панк.*

The article analyzes the emergence of a radical design in the punk style for the covers of music albums designed by Jamie Reed. The emerging style influenced a change in trends of graphic design, demonstrating a new form of resistance against consumerism culture.

Keywords: *radical design; social factors; visual image; punk style.*

Сучасний графічний дизайн нерідко використовує провокаційне, радикальне графічне бачення, що досягнуто за допомогою візуальних прийомів, започаткованих під впливом різних протестних рухів та субкультур. Одним із таких був рух панків у Великій Британії 1970-х рр., який став відповіддю на поширення в суспільстві обурення капіталізмом, споживацькою ідеологією, на тлі економічних проблем та інфляції. Ранній панк є комбінацією з попередніх субкультур, сформованих після закінчення Другої світової війни, рухом, що спершу нагадував юнацький бунт. Початково він асоціювався з юнацьким бунтом, але насправді він був складовою постмодерністського руху, що виник як реакція на жорсткі обмеження модерну. Мета

дослідження полягає в аналізі впливу панівних настроїв суспільства на розвиток тенденцій графічного дизайну як потужного засобу соціального та політичного протесту.

Криза в Британії середини 70-х рр. призвела до зростання молодіжного безробіття, що стало причиною поширення обурення серед молоді, яка була незадоволена нездатністю влади допомогти власним громадянам. У суспільстві зародилися песимістичні настрої безнадії та безперспективності, які сприяли появі агресивних опозиційних угруповань. Спочатку термін «панк» використовувався як зневажливе звернення, близьке за змістом до слів «бруд», «волоцюга». Але, незважаючи на зміст терміну, він був прийнятий субкультурою, що мала на меті шокувати суспільство.

Поява та розвиток панк-культури у Великій Британії 1970-х рр. тісно пов'язані із музичною групою «Sex Pistols» та їх провокаційними релізами «Anarchy in the UK» (1976) та «God Save the Queen» (1977), які відображалися у специфічній візуальній формі. У творчості музичних панк-колективів панували епатаж, заперечення, анархізм, віра в свободу людей, руйнування традицій. У багатьох піснях простежувались ідеї ситуаціонізму — культурного та політичного руху, що спрямований проти традиційного соціального та художнього устрою. В основі творчості цієї субкультури лежить принцип DIY (англ. «Do It Yourself» — «зроби це сам»). Характерний для тієї епохи колажний дизайн набув поширення через необхідність звертатись до професійних верстальників, щоб створити шрифти та побачити готовий результат. Це спонукало дизайнерів експериментувати та вирізати літери з газет та журналів, складаючи їх в композицію, яку потім фотографували та вільно друкували, завдяки розповсюдженості недорогих ксерокопій.

Серед перших представників протестного руху і рішучих революціонерів у сфері графічного дизайну 1970-х видатне місце займає постать Джеймі Ріда (англ. Jamie Reid). Він виріс у політично активній сім'ї, що сильно вплинуло на його радикальні погляди, які знайшли відображення у його подальшій творчості. В 1970-х рр. Рід разом

із своїми друзями заснував агітаційно-пропагандистську друкарню в Кройдоні під назвою «Suburban Press», що випустила шість випусків власного журналу, в яких Рід відповідав саме за графіку. Найвідомішими його роботами можна вважати обкладинки до альбомів «Never Mind the Bollocks» (1977), «God save the Queen» (1977), «Anarchy in the UK» (1976) та «Pretty Vacant» (1978).

Реліз «Never Mind the Bollocks» (рис. 1) був першим альбомом Sex Pistols, випущеним у 1977 р. В постері авторства Ріда переважають яскраві флуоресцентні кольори. Менеджер групи описував його як: «Єдина справжня річ щодо «Never Mind the Bollocks» полягала в тому, що він має виглядати потворно; це в якомусь сенсі протистояло ідеї суперграфіки. Я хотів зобразити потворство гарним». Обкладинка альбому поєднувала грубі кольори з вирізаними колажними надписами. Подібне руйнування правил влучно ілюструє основний задум авторів — шокувати та епатувати публіку. Виражена колажність зображення та

типографіки відображає принцип DIY, адже більшість робіт Джеймі Ріда були створені за допомогою вирізок з журналів та газет, які в подальшому фотографувалися, надаючи його роботам «органічного» ефекту.

Іншою резонансною роботою Ріда у сфері дизайну музичних альбомів є обкладинка синглу «God Save the Queen» (рис. 2). Оригінальне фото королеви Єлизавети II, використане на цій обкладинці було зроблене фотографом Пітером Груджеоном на фоні прапора Великої Британії. Очі та рот королеви на фотографії закриті шрифтовим колажем із назвою синглу та групи. Специфічний шрифт, що є комбінацією вирізаних газетних

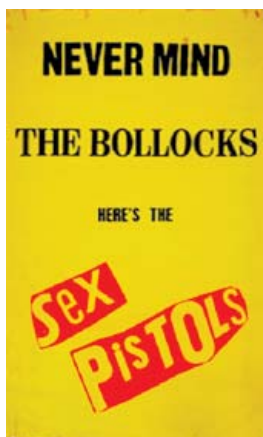

Рис. 1. Обкладинка альбому «Never Mind the Bollocks» групи «Sex Pistols», Джеймі Рід, 1977 р.

заголовків, нагадує гангстерський прийом «записки про викуп». Яскраві кольори прапору та хаотична типографіка відволікають увагу від зображення самого портрету, натякаючи на його другорядну роль в композиції, відображаючи сутність анархістської ідеології. Певний час цей постер був офіційно забороненим в ефірі. Про цю роботу Джеймі Рід казав: «Коли «God save the Queen» потрапила на перше місце (у списку 100 найкращих обкладинок альбомів, 2001 р.), це свідчило про існування справжньої опозиції до того, що відбувалося».

Хоча з часу перших анархічних викликів Ріда в дизайні минуло багато років, він продовжує активно реагувати на резонансні політичні події сучасності. Наприклад, у 2012 р. він створив дизайн плакату у відповідь на арешт в Росії протестного панк-рок і перформанс-гурту «Pussy Riot» (рис. 3), тематика якого включала фемінізм, права ЛГБТ, опозицію до президента Росії Володимира Путіна та його політики. В цьому дизайні для створення зловісного і пророчого образу злочинця він використав маску (вперше він використав цей прийом ще в 1989 р. на обкладинці «Vague Issue» 21). Зображення згодом викладено у вільний доступ для завантаження у високій роздільній здатності для подальшого використання на банерах під час протестів на підтримку групи. Нещодавно зображення перероблене з назвою «F*ck Your Wars», як реакція на події російської військової агресії та з метою фінансової підтримки української демократії.

Наведені приклади ілюструють розвиток провокаційних візуальних прийомів графічного дизайну як відповіді

Рис. 2. Рекламний постер синглу God Save the Queen, Джеймі Рід, 1977 р.

Рис. 3. Постер «Free Pussy Riot», Джеймі Рід, 2012 р.

на зміну поглядів суспільства, що викликана соціально-політичними тенденціями. Можна зазначити, що ідеологія панку, виникнення якої зумовлено обуренням і невдоволенням соціальним устроєм, знайшла своє відображення в графічному дизайні того часу, започаткувавши шокуючий, епатажний напрям, який руйнував усталені канони та слугував інструментом протесту. Вказані приклади мали суттєвий вплив на розвиток форм радикального дизайну наступних десятиліть і продовжують бути актуальними для сучасної графічної мови.

References:

1. Savage, J. (1992). *England's Dreaming: Anarchy, Sex Pistols, Punk Rock and Beyond*. St Martins Pr., 602 p.
2. (2016). The story behind Sex Pistols' Never Mind The Bollocks album artwork. *Louder*. Retrieved from <https://www.louder-sound.com/features/the-story-behind-sex-pistols-never-mind-the-bollocks-album-artwork>.
3. JOHN MARCHANT GALLERY / JAMIE REID ARCHIVE — JOHN MARCHANT GALLERY. (n.d.). *JOHN MARCHANT GALLERY*. Retrieved from <https://johnmarchantgallery.com/jra>.